00000095

I. évfolyam. 1894. Csütörtök, május 10. 12. szám.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.

Felelős szerkesztő és kiadó: KOVÁTS ISTVÁN.

Társszerkesztő: BONITZ FERENC.

Előfizetési ár: Egész évre . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.

A 32 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilttér soronkint 50 kr. Többszöri hirdetéseknél engedmény

A liberalizmus a korona ellen.

(z) Igenis: a liberalizmus a korona ellen. Mert csak, és csakis a korona ellen intézett támadásokat látunk és lát velünk együtt minden elfogulatlanul gondolkodó magyar ember azon brutális fenyegetésekben, melyeket a kormány és a hozzá közelálló politikai pártok által inspirált liberális sajtó már hetek óta az udvari méltóságok, a katholikus főpapság, a katholikus mágnások s egyáltalában mindazok ellen szór, a kik a liberális egyházpolitikát ellenzik. Valóban szomoruan állhat a liberalizmus ügye Magyarországon, ha elveinek diadalravitelére már nincs tisztességes eszköze, csak a megfélemlités, a hazugság, a gyanusitás és most a koronának megfenyegetése is.

Bebizonyitsuk-e, hogy a liberalizmus kétségbeesett vergődésében immár a koronára is mer pressziót gyakorolni, immár a koronát is meri fenyegetni? Hogy a liberális kormány már hónapok óta hamisan informálja a koronát az egyházpolitikai helyzetre vonatkozólag, azt szinte fölösleges bizonyitgatni.

Hiszen köztudomásu dolog, hogy a kormány azzal csikarta ki a koronától az egyházpolitikai deformjavaslatoknak az országgyülés elő terjesztését, hogy hát az egész ország kivánja ezt.

És épen olyan köztudomásu dolog az is, hogy a polgári házasság nem kell ebben az országban senkinek csak a szabadkőmiveseknek.

De nem is erről akarunk itt szólani. A liberalizmus legujabb stiklieire akarjuk vonni a figyelmet.

Adatainkat három inkarátus liberális ujságból meritjük: a Pester Lloydból, a Pesti Hirlapból és a Magyar Hirlapból.

A liberális tábort borzasztóan konsternálta, hogy az udvari méltóságok közül többen váratlanul jöttek Budapestre a polgári házasság ellen szavazni. Eddig minden jól nevelt liberalis abban a szent meggyőződésben élt, hogy az udvarnak nincs más óhajtása, mint hogy a polgári-házasság megszavaztassék.

Legalább a fentnevezett s a velök egy gyékényen áruló ujságok azt mondták és biztosra vették, hogy ha az udvari méltóságok le is jönnek Budapestre, azok mint a korona nézetének képviselői fognak szavazni. S ebben véletlenül igazuk van. — A méltóságok jöttek, de a polgári házasság ellen szavazni.

Innen a liberálisok rémülete, hinc illae lacrimae, innen az a féktelen, szinte őrjöngő düh, melylyel a már emlitett loyalis hirlapok most neki rontanak a zászlós uraknak s hazaárulással meg egyéb nem szép dolgokkal vádolják.

Széchen Antal, Windisgraetz Lajos, Pálffy Andor, Hunyady Kálmán, Cziráky Béla s a többiek mind a legnagyobb magyarfalók, reakcionáriusok, udvaroncok, a „kamarilla" uszályhordozói, mert véletlenül önállóan gondolkodnak, s mert igen-igen közel állván az uralkodóház tagjaihoz, nagyon jól tudják, milyen honfentartó, milyen erős „támasza" a trónnak meg a monarchikus eszmének az a hires liberalizmus. A liberálisok nem is olyan nagyon régen a közvélemény megtévesztésével és illoyalitással vádolták Zichy Nándort, mikor ez ismeretes és magánjellegü körlevelét intézte a főrendekhez. — Most kisült, ki tévesztette meg a közvéleményt, ki az illoyális, a liberális tábor, vezérétől kezdve le az utolsó „közkatonáig", Tisza Kálmánig.

Vajjon tudják-e a tisztelt liberálisok, hogy mikor az udvari méltóságokat most olyan minősithetlen módon inzultálják, tulajdonképen az udvart, a koronát inzultálják? És vajjon képesek-e belátni, milyen következményei lehetnek az ilyen inzultusoknak lefelé is, felfelé is? Pedig a Magyar Hirlap és a Pesti Hirlap már napok óta inzultálják a konzervativ zászlós urakat.

Et nunc venio ad fortissimum.

A „Pester Lloyd" a kormánynak ezen német szócsöve hires az ő hyperloyalis olvadozásairól. Hát ugyanaz a „Pester Lloyd" tegnapi vezércikke végén a polgári házasság leszavazatának esélyéről irván ezen dült betükkel szedett szavakkal fejezi be mondókáját: *a rendszeres ellentállás következménye csak az volna, hogy a radikálizmus az egész vonalon és a közélet összes terén elementáris erővel kitörne.*

Kérdjük most tisztelettel: *melyik táborban találjuk a radikálizmust?*

Talán a konzervativ táborban, a püspökök és a katholikus főurak, a zászlós urak táborában? Nem, hanem igenis ott találjuk a liberális táborban, melyben Wekerle testvériesen ölelkezik Eötvös Károlylyal, Szilágyi Dezső Károlyi Gáborral, Hieronymi Károly Veszter Imrével és Csáky Albin Herman Ottóval. — És kérdjük a „Pester Lloydot": kire akar petroleur cikkével ráijeszteni? Kit akar vele megfélemliteni? Talán bennünket konzervativeket, Magyarország tiz millió katholikusát?

Vagy talán a koronát?

S vajjon meggondolta-e megfélemlitésének következményeit? Nem gondol-e arra, hogy félemlitése esetleg a koronának is tudomására jut.

Régi igazság: akit az Isten tönkre akar tenni, annak megzavarja az elméjét.

A liberális tábor jelenleg az elmezavarodásnak ijesztően előrehaladott stadiumában van.

Széchenyi Béla gróf, a „legnagyobb magyar" fia a főrendiház keddi ülésén fulminánsbeszédet mondott a radikális egyházpolitika mellett s egyebek közt a következő kijelentést is tette, a radikális főrendek zúgó tapsa mellett:

> Vigyázzon a magyar klérus, nehogy a szószékről elkövetett alkotmány ellenes izgatásaival önmaga alatt renditse meg a földet.

Élénk sajnálattal konstatáljuk, ezen kijelentés után, hogy a gróf ur a radikális

Mai lapunk 8 oldalra terjed

00000096

árral uszik. Annál is élénkebb sajnálattal konstatáljuk ezt, mert Széchenyi István fiától minden mást vártunk volna, csak a kath. papságnak ilyen csunya s a liberális sajtótól eltanult gyanusitását nem. Azt is konstatáljuk a fennti nyilatkozatból, hogy a gróf ur jogi ismeretei egy kissé fogyatékosak. Ha pedig ezt sértésnek venné, bizonyitsa be, holés mikor izgatott a katholikus klerus az alkotmány ellen? Talán akkor, mikor a hitelveket, a lelkiismereti szabadságot mélyen sértő polgári házasság ellen szónokoltak a papok hiveikhez? A polgári-házasság eddig még nincsen törvénybe iktatva s egy javaslat ellen egy szabad állam szabad polgárának épen ugy áll jogában beszélni, mint jogában áli, ha neki ugy tetszik, mellette agitálni. Ha a gróf ur ezt eddig nem tudta, tudja meg most, és tudja meg azt is, hogy minden igaz magyar mélyen sajnálja, hogy a legnagyobb magyarnak fia ime a radikalizmus táborába tévedett.

Egy, az ügyészség elnézésével politikával foglalkozó helybeli ujság lelkesedésében azt irja Széchenyiről, hogy ugy beszélt, a hogy egy józan „európai beszélhet a 19-ik század végén". Az a bizonyos lap véletlenül eltalálta. Széchenyi Béla gróf ur csakugyan „európai", de csak annyiban, a mennyiben 1837 febr. 3.-án született Budapesten az „Európa" szállóban. Politikai felfogását tekintve pedig abba a Közép-Ázsiába való a gróf ur, a melyről vagy 15 év előtt olyan nagyon érdekes könyvet irt.

A kormány lemondása.

A „Budapesti Hirlap" tegnapi száma a következő szenzációs hirt közli:

„Az udvari méltóságoknak megjelenése a főrendiházban, értesülésünk szerint, komoly és következményeiben nagy fontosságu elhatározásra inditotta a Wekerle-kormányt. Mihelyt megtörténik a főrendiházban a szavazás, mely az udvari méltóságok résztvevése esetében kétségkivül a házassági törvényjavaslat elvetését fogja eredményezni, a miniszterelnök benyujtja a koronánál a kormány lemondását. Indittatva érzi magát e lépésre a kormány kizárólag az udvari méltóságoknak szavazása miatt és pedig azért, mert teljes joggal hihette, hogy ezek az urak nem fognak ezuttal megjelenni a főrendiházban. Ily értelemben történtek ugyanis, a mint velünk közlik, megnyugtató kijelentések Wekerle miniszterelnök előtt legutóbbi bécsi utja alkalmával. S eme kijelentések ellenére nemcsak az történt, hogy a házasságjogi törvényjavaslatot ellenző udvari méltóságok teljes számmal lejöttek Bécsből, de megtörtént az is, hogy Nopcsa báró főudvarmester és Barcsay magyar királyi testőr, — kik a törvényjavaslat mellett szavaztak volna, különböző ürügyek alatt visszatartattak a lejöveteltől. Ily körülmények mellett a kabinet valóban nem tehet egyebet, mint hogy fölmentését kéri ő felségétől, a mely elhatározása, értesülésünk szerint, a szabadelvü párt vezető tagjainak egyértelmü helyeslésével találkozik.

Hogy az udvari méltóságoknak megjelenése a főrendiház ellenzéki padjain nagy rémületet keltett a kormányban, azt már a hétfői ülésen is lehetett konstatálni, mert nemcsak a miniszterek hangulata volt nagyon nyomott, hanem a liberalis főrendekő is. Mindazonáltal nagy kétkedéssel fogadjuk a „Budapesti Hirlap" fenti hirét, mert a tapasztalat tanitja, hogy a liberalis kormányok, alkotmányos érzékük módfelett fogyatékos lévén, épen akkor szoktak a leggörcsösebben a hatalomhoz ragaszkodni, a mikor mennél gyorsabban menniök kellene. Ebben a helyzetben van jelenleg a Wekerle-kormány. Eljátszotta tekintélyét lefelé is, felfelé is és mégsem hisszük, hogy a kettős nyomásnak engedve, el fogja hagyni azt a helyét, melynek betöltésére immár képtelen.

A liberalis kormány mindig azzal kérkedett, hogy minden izében alkotmányos és hazafias érzelmü. Hát bizonyitsa ezt most azzal, hogy megy.

A főrendiház ülése május 8-án.

— Második nap. —

A főrendiház tegnap is általános érdeklődés között folytatta az egyházpolitikai vitát. Többen ugyan elutaztak, de a mai nap folyamán — mikorra a szavazást várják — ismét teljes számmal együtt lesznek a főrendek.

A vitának egyik kiemelkedő pontja volt Brankovics szerb patriarka beszéde, aki teljesen a hereegprimás álláspontjára helyezkedve, joghatósági szempontból is kifogást emelt a törvényjavaslat ellen. Kiváló sulyt kell még Máriássy János a volt 48-as katona és nyug. tábornagy beszédjére, aki az „ad hoc fuzionált fallaciózus többség által megszavazott" törvényjavaslatot ellenzésben látja a tónbeszéddel is.

Széchenyi Béla gróf beszédje közt tömegesen tódultak a főrendek a terembe, melyet a pártoló szónokok elcsépelő beszédei alatt elhagytak. Ellene beszéltek még Desewffy Aurél és Zay Miklós, aki protestáns ember létére becsületes vágásokat mért Széchenyi Béla grófnak a klerus ellen tett meggondolatlan kifakadásaira.

A szónokokat többször zajos éljenzés jutalmazta, csak a liberális szónokok beszédjei alatt hangzott fel többször zugás az ellenzék padjairól, különösen mikor Keglevich István gróf a főrendiház reformálásáról kezdett beszélni. Széchenyi vitézkedésével lapunk más helyén szólunk. Hollán és Daruváry beszédje még saját feleiknél sem talált meleg fogadtatásra. Pedig ma ugyancsak harckedvében volt a liberális kissebbség, tapsolt, tombolt, mintegy ezzel akarva bátorságot önteni a levert tábor gyász vitézeibe. De megis kapták az elnöklő Szi-

TÁRCA

Mong-lu regéje.

Kinai rege.

A „Fejérmegyei Napló" számára irta: TIGRÁMÓ.

(Folytatás.)

IV.

Tiant a szolga távoztával nagy nyugtalanság lepte meg. Bármikép bizonyosat akart tudni a dologról, hogy hányódó lelke nyugalmát visszanyerje. Több izben keresztül ment a termeken, valójában csak azért, hogy az ifju szobájához közelitsen, meghallgatni, ha valjon a szolga beszél e urával? A koporsó mellett elhaladva zörgést hallot, mi rémülettel töltő el. Szobájába rohant vissza. Gyertyát ragadott, hogy megnézze honnét ered a zaj? A nagyteremhez érve, a vén szolgát találta ott mélyen aludva a kerek asztalnál, melyen az illatszerek égtek a szertartásoknál s az áldozatok voltak elhelyezve bizonyos órákban. A vén szolga nem birván a bort, s elaludt a koporsó mellett. Tian legalább igy értelmezte a szolga tiszteletlen viselkedését s gyötrő nyugtalansággal tért vissza szobáiba.

Másnap találkozott vele a lak tornácán hol egykedvüen járt fel s alá, legkevésbbé sem gondolva arra, hogy feleletet adjon. Tiant boszantá ez egykedvüség s némi haraggal kérdé tőle: hát igy végzed el a dolgot, mit reád biztam?

Semmit sem tesz — felelé a szolga szárazon.

Miért? . . elfelejtetted mire kértelek; vagy nem tudod teljesiteni?

— Nem felejtettem el semmit; uram meg volt illetődve az ajánlaton, s legfőbb óhaja volna e házasság, de lehetetlennek találja most, több akadály miatt, mik el nem háríthatók.

— Mond el az akadályokat. talán mégis legyőzhetők lesznek.

— Uram megtiltotta ugyan, hogy elmondjam azokat — mert amint mondá — téged bánthatnálak; de mivel óhajtod elmondom. Lehetetlennek tartja uram a menyegzőt, mig a gyászravatal ott áll a nagyteremben; fél attól is, hogy szived még mindig első férjedhez vonzódik, ki felett a gyászszertartások még be sem fejeződtek s 40 napig fognak még tartani, de másrészt ő sem pénzt, sem egyébb dolgokat nem hozott magával, minek folytán a menyegzőt sem képes eltartani.

Csodálkozom, hogy urad legyőzhetetlennek találja ez akadályokat? Mi akadály is volna az a koporsó, melyben lelketlen test fekszik, mitől nincs mit félni?

Tőlem függ csak, hogy ott legyen a teremben, vagy a ház valamely rejtett zugába tétesen.

Férjemet sem szerettem annyira, miként ő hiszi. Mikép is lehetne szeretni oly férjet, ki első nejét eltaszitva, azonnal másikat vett?

Legutóbb is egy özvegy nővel kötött ismeretséget, kitől egy fejér legyezőt kapott emlékül, s nem átalott azzal még dicsekedni is előttem.

E miatt civódásunk is volt egymás között s én a legyezőt darabokra téptem. Pénzről meg miért aggódik urad?

Nem vagyok e én elég gazdag? Fogd e 100 toelt előlegül, s ha urad beleegyezését adja a házasságba, úgy mindent elintézek, hogy még ma megtarthassuk menyegzőnket.

A szolga megvitte e hirt urának, ki némi töprengés után végre beleegyezését adta a házasságba.

Tian határtalan szenvedély hevétől ragadtatva, letette gyász ruháját s parancsára a koporsót a ház egy rejtett zugába helyezték.

Az eddig bús gyászdaloktól visszhangzó nyárilakot mintha kicserélték volna: élénk sürgés-forgás, ragyogó fény látszott mindenütt. Tian sietteté az előkészületeket. Szines lampionok szórták szét enyhe fényüket keleti illat ártól füszeres levegőjében a menyegzős szobának, melynek sötét ébenfa asztalán a menyegzői nagy viaszgyertya állott.

Végre megjelent Vong-tun gyöngyökkel ékitett, virágos öltönyében, mely még inkább kiemelé csábitó szépségét. Igy állva Tian mellett, valóban gyönyörü párt képeztek.

Elvégezve a menyegzői szertartásokat, melynél csak a ház régi cselédei voltak jelen, felváltva ittak a szövetség poharából.

Ezután már mint férj és feleség, a szokásos mély hajlongások között kivánták egymásnak boldogságot s a menyegzői lakomához ültek.

Vong-tun csapongó kedve élesen kivált a többi jelenlevők komoly hangulata mellett. Bárhogy akarták is, ezek nem tudtak szabadulni valami nyomasztó aggodalomtól, mely babánás félelemmel töltő el kebleiket.

Volt valami idegenszerü az éjjeli menyegzőnél; valami névnélküli sejtelem, mely jéghideg borzadálylyal töltő el őket.

Tian ezt nem vette észre. Boldog volt nő volt, a ki szeret izzó halálos szerelemmel). Kire nézve végkép elsülyedt a mult emlékeivel; nő volt.

A vén szolga szem meredve nézte fiatal urát, mintha bámult volna csapongó vidámságán. — Valami riasztó volt a szolga merev tekintetében, amint gyöngyöző homlokát nehéz kezével néha végig simitá.

Ugy látszott, rettenetes tusát viv önmagával. Miért?.. senki sem tudta okát adni.

(Folytatása következik.)

00000097

Szlávytól az udvarias rendreutasitást: hogy lassabban a tapssal, mert a főrendiház talán még sem szinház. A karzatok tömve voltak, a muzeum kertet is nagy néptömeg kiváncsi ember lepte el, mert volt is mit nézni a sok nagyuri fogaton.

A beszédek rövid kivonatát a következőkben adjuk.

Brankovich György szerb patriarcha: Azon magas szárnyalásu, kiváló elmeéllel kidolgozott beszéd után, mely a tegnapi ülésen ő főmagassága a biboros hercegprimás ajkairól elhangzott, ő semmi ujat nem mondhát.

E beszéd feltárta a katholikusok millióinak minden sebét, minden sérelmét, melyet a javaslat idézne elő.

Tiltakozik a törvényjavaslat ellen a gör. kel. szerb metropolia nevében azért, mert a metropolia nemcsak Magyarországra terjed ki, hanem kiterjed Horvát- és Szlavonországokra is.; már pedig ha a metropolia egyik részében az uj házassági intézmény lépne életbe, mig a másik részben a régi házassági kötés vagyis az egyházi maradna érvényben, e körülmény beláthatatlan konfliktusokat idézne elő.

S e körülményt a főrendek kiváló figyelmébe ajánlja. (Élénk helyeslés.)

Ezen okok alapján a a javaslatot sem általánosságban, sem részleteiben nem fogadja el. (Zajos éljenzés.)

Máriássy János beszéde.

Hogy én a szőnyegen levő igen fontos és vallásomra nézve sérelmes egyházpolitika hive nem vagyok, azt már egyszer e házban nyiltan kijelentettem.

Egyedül csak azon rövid nyilt és határozott nyilatkozatra szoritkozom,: miszerint én ezen reformjavaslatot, mely a kormány által hevenyébe mint programmjának kardinális tétele napirendre hozatott; mely mindenféle heterogen elemekkel ad hoc fuzionált fallaciosus többség által megszavaztatott és mely azon felül még az országra igen tetemes és felesleges uj terheket fog hozni, szóval: hogy az előttünk fekvő, a vallásosságot és főleg a katholicizmust megtámadó intoleráns és igazságtalan törvényjavaslatot nemcsak nem helyeslem és nem teszem magamévá, hanem annak érdemleges tárgyalásába sem bocsátkozom.

Nem bocsátkozom pedig azért; mert én a parlamenti szokástól és a korona iránt tartozó gyengédségtől eltérő s egyszersmind inkonsekvens eljárásnak tartom azt: hogy a nagyméltóságu kormány a jelen országgyülési ciklus alatt egy oly törvényjavaslatnak beterjesztésére kért engedélyt a koronától, mely törvényjavaslat az e ciklusra szóló legfelsőbb királyi trónbeszédnek a vallási ügyekre vonatkozó részlevével és a törvényhozás mindkét házának adott válaszával merő ellentétben áll.

Azért mégis nemsokára ezután ennek ellenére egy oly törvényjavaslatnak beterjesztésére kért engedélyt a koronától, mely azt teljesen dezavuálja; vagyis egy oly törvényjavaslatnak, a melybe a legfelsőbb trónbeszédben hangsulyozott: „az egyház és az állam között szükséges, mindkettőnek érdekében és javára századok óta fennálló összhang fenntartásának, és a kölcsönös érdekek és jogkörök megóvásának“ még árnyéka sem létezik.

Végre nem bocsátkozom a kérdésnek érdemleges tárgyalásába még azért sem; mert én ezen törvényjavaslatot, melyet nemcsak saját meggyőződésem, hanem egyszersmind az e házhoz érkezett számtalan folyamodványok tanusága szerint is, az országnak igen nagy többsége perhorreskál; és mely a képviselőházban is csak a legtulzóbb ellenzékiek, vagyis világosabban szólva, csak a turinitanács követői kegyelmének és dánai ajándékának köszöni sajnos létrejöttét egy illegitim parlamenti csodaszülöttnek tekintem, és azért számbavehetőnek sem tartom.

Mindezeknél fogva, mit sem adván az e részben inscenirozott, nagyrészt officiósus bizalmi nyilatkozatokra és gyerekes megfélemlési kisérletekre; mindaddig, mig a nemzetnek alkalom nem adatik e nagy fontosságu reformra nézve uj választásokon nyilatkozni; én magam részéről, ezen felforgató, a nemzet megkérdezése nélkül, a parlamenti szokás és a korona iránt tartozó gyengédség megsértésével idegen befolyással és lázas sietséggel létrehozott törvényjavaslatot, még általánosságban sem fogadom el.

Hollán Ernő: Felszólalásra az inditja, nehogy a főrendiház katholikus tagjai, kik megszavazzák a javaslatot, oly szinben tünjenek fel, mint akik a szavazatukkal az egyház ellen szavaznának.

Az igazságügyminiszter tegnapi beszédével teljesen megnyugtatta őket azon tekinietben, hogy a javaslat az egyház és a vallást nem sérti.

A házassági viszony rendezése nálunk a sokféle házasságjog fennállása mellett oly égető szükséget képez, hogy az tovább el nem odázható.

S ő ugy látja, hogy a kormány a rendezés terén a legjobb uton van s ő a nagy haladást csak örömmel üdvözli.

Meg van győződve, hogy a törvényjavaslat, midőn proklamálja a vallásszabadságot s egyenlővé tesz minden felekezetet, nemcsak az „egyenlőség“ magasztos jelszavának tesz eleget, hanem hathatósan elő fogja mozditani a nemzet konszolidációját is.

Hollandiában, Franciaországban több mint száz éve, hogy behozták a polgári házasságot, de azt ez ideig sem lehet társadalmi bajok előidézésével vádolni.

Ha másutt nem, ugy nálunk sem fog e szabadelvü reform behozatala semminemü társadalmi rázkódtatást előidézni s ezért azt mint a modern állam fejlődésének egyik elengedhetetlen feltételét általánosságban s részletben is elfogadja.

Szécheny Antal gróf azzal kezdi, hogy ő nem a vallás magasztos szempontjából, de nem is a jogtudomány, vagy közigazgatási politika szempontjából fogja megtenni észrevételeit, hanem egyszerüen kijelenti, hogy a nép szokásainak és felfogásának megváltoztatását a házasság dolgaiban vesszedelmes és oly experimentumnak tartja, melyet mindenkor ellenezni fog.

Ő főméltósága, az igazságügyminiszter — ugymond — felemlitette a divorce kérdését. Részemről nem vagyok annyira jártas a francia törvényekben, hanem ő excellenciája talán kegyes lesz engem felvilágositani, hogy hányszor változott már meg a divorçe iránti törvény azóta, hogy először megalkottatott; a mennyire én tudom, kétszer-háromszor legalább. (Szilágyi Dezső igazságügyminiszter: Kétszer! Ellenmondás jobbfelől: Franciaországban! Schlauch Lőrinc biboros püspök: Többször, háromszor! Szilágyi Dezső igazságügyminiszter: De a Code Napoleon óta kétszer!) Ő excellenciája megállapitotta, hogy mennyire magasztos és mennyire tökéletes a felbonthatóság intézménye. Élénk szinekkel ecsetelte azon gyermekek sorsát, kik kénytelenek ily házasság szemléletével életüket tölteni, kik szülőiknek ellenségeskedését, vagy legalább közönyét, sőt néha büneit is látni tapasztalni kénytelenek.

Megengedem, hogy ez az állapot s a gyermekeknek ez az élete-folyása sok tekintetben elkerülendő volna; de kérdem, örvendetesebb-e a gyermekek élete, a mikor az elválasztás lehetősége kizáratván, a házasság teljes megsemmisitése mondatik ki, és a gyermekek kénytelenek anyjukat nem ismerni többé, a vele való találkozást elkerülni, vagy az apát magányosan a házban látni, vagy az apát magányosan a házban látni, elkülönitve mindattól, ami rájok nézve a családot képezi? Véleményem szerint e tekintetben a divorçe-nak és az elválasztásnak hatása csak a fokozatban különbözik.

A törvényjavaslatot diskusszió alapjául el nem fogadon (Helyeslés jobbfelől.)

Zay Miklós gróf az állami omnipotencia érdekében hozottnak tartja a javaslatot.

Ő nem egyoldalulag birálja a helyzetet mert midőn a francia forradalom eszméiből elfogadja azt, ami egy nép fejlődésére nézve üdvös s az egyenlőség magasztos jelszavának megfelel, ugyanakkor nem engedi elragadtatni magát a radikalizmus árjától,

A javaslat merénylet ezredévés intézményünk ellen.

Ő kevésbbé fél azon gyülekezetektől, melyeket egyházi lobogók s a pápa vezetése alatt tartanak, mint azoktól, melyeket a szociálisták, anarchisták tartanak a bomba zenéje mellett vörös lobogók alatt. (lelkes éljenzés.)

A javaslat legkevésbbé sem vette figyelembe a speciális magyar felfogást, érzületet s ép azért nem a gyakorlati élet számára készült.

Tiltakozik azon vádak ellen, mintha a katholikus klerus idegen befolyásoknak hódolna.

A katholikus klerus hazafiságát mindezideig soha senki sem vonta kétségbe.

Ellenkezőleg, a klérus csak akkor válnék ultramontánná, csak akkor fordulna Róma felé, ha látná azt, hogy az államtól üldöztetik, megaláztatik. (Élénk helyeslések.)

E reform csak a kormány hatalmi érdekeit szolgálja.

Nálunk a politikai élet egészen el van posványosodva, s az ily reform törekvések csak arra jók, hogy az elaggott Magdolna az uj csinositó festék alatt ismét a régi monyecskének lássék.

A reformok nálunk ijesztő módon szaporodnak.

Először jött a közigazgatási polka, most jő az egyházpolitikai keringő, azután jönni fog a főrendiházi lassu. (Nagy derültség.) Ez, pusztán hatalmi érdekért mégis sok volna!

A javaslatot nem fogadja el. (Élénk éljenzés.)

Ülés vége d. u. 2 órakor.

A polgáriházasság a főrendiházban.

— A mai ülés. —

— Saját kiküldött tudósitónktól. —

Budapest, május 9.

A mai ülésre csak lassan szállingóztak be a főrendek ugy hogy Szlávy József elnök csak jóval 10 óra után nyithatta meg az ülést.

A kép ma is ugyanaz, mint volt tegnap és tegnapelőtt, azzal a különbséggel, hogy a muzeumkertben egészen a kerítésig szoritotta a rendőrség a kissé defekt külsejü fiatalságot, mely nagyobbára a budapesti Lipótvárosban illetékes és még messze van a nagykoruságtól.

A több szász fényi tömeg különben csöndesen nézte a főrendek felvonulását.

Már az ülés elején lehetett konstatálni, hogy a pártok számaránya ugyanaz, mint a tegnapelőtti. A polgári házasság ellenzői ma is többen jelentek meg mint liberálisok. Ma még a horvát püspökök is eljöttek az ülésre.

De mig lent a teremben, csak kevés üres hely maradt, addig a karzat padjai nagy hézagokat mutattak. Különösen kevesen voltak jelen hölgyek és képviselők.

Szlávy József koronaőr 10 óra 20 perckor megnyitván az ülést.

Zichy Nándor gróf több kérvényt ad be a polgári házasság ellen.

Következik a napirend: A polgári házassági javaslat folytatólagos tárgyalása.

Zichy Antal szerint a mai helyzet s a szóban forgó javaslat hosszu előzmények következménye. Az állam hibázott, mikor illetéktelenül beleavatkozott az egyház belügyeibe. Ezt a hibát már II. József is elkövette. Leghelyesebb a szabad egyház a szabad államban. Mig ez megvalósitva nincs, addig nem lesz béke. Ennek elérésére szolgál a polgári házasság is s midőn az egész ország követeli a polgári házasság behozatalát, figyelmezteti az ellenzéket, ne állja utját a szükséges reformnak, mert a hol a reformokat nem viszik keresztül önként, ott forradalom lesz a vége. Épen ezért elfogadja a javaslatot,

Ifj. Széchenyi Imre nem fogadja el a javaslatot, mert ez előmozditja a vallástalanságot és mert nincs kellőleg előkészitve. Szükséges a házasságjog rendezése, de ezt a béke, a nyugalom felkavarásával elérni nem lehet. (Helyeslés a baloldalon).

Krónikus ellentétet lát az egyházak és az állam között s ezen ellentétet a jelen

00000098

esetben még jobban látja kielésitve. Az állam azt mondja: Én ezennel konfiskálom az egyházaknak eddigi házasságkötési jogát s helyébe ujat állitok fel. A ki ezt meg nem tartja, az megbüntettetik. Az egyház viszont azt mondja: én a házasságok rituális kötését fentartom.

A polgári házasság különös helyzet elé állitja a házasulandókat. Az a pár, mely a pap elé, a polgári közeg elé is megy, nem fogja tudni hányadán van. Vajjon már a tisztán polgári kötés alatt lett asszonynyá a mátka, vagy csak az egyházi megoldás után. Vagy az egyik áll, vagy a másik. Amde a pap a polgárilag megesküdött nőt még nem szólithatja asszonynak!

Németországban a legrosszabb következményei voltak a polgári házasság behozatalának. Okuljunk a szomszéd kárán, hogy ne kelljen majd saját kárunkon okulni. (Élénk helyeslés a baloldalon).

A javaslat indokolásában az áll ugyan, hogy az állam csak a saját jogkörébe vágó jogokat kivánja gyakorolni, a vallás érzületet nem akarja megsérteni, hanem mindenkinek saját lelkiismeretére bizza. Ez igen veszedelmes hatással lesz a népre. (Élénk helyeslés a baloldalon).

Pedig a népnek szüksége van a vallásosságra, különösen ha tekintetbe vesszük a napról-napra terjedő szocialismust. Az igazságügyminiszter persze anyagi okban keresi a szocializmus gyógyszerét, de hát a népnek magasabbra is van szüksége, vallásra, Istenre. (Élénk Ugy van! a baloldalon).

A javaslatot legjobb akarattal sem fogadhatja el. Hajlandó volna meggyőződését letenni a haza oltárára, ha látná, hogy a javaslat helyre állitaná hazánkban a vallási békét. Határozati javaslaton is dolgozott, de végre azon belátásra jutott, hogy a kormány egyházpolitikáját megvalósitani ma még nem lehet. (Hosszantartó lelkes éljenzés a baloldalon).

Szász Károly református superintendens egyháza álláspontjából és az állam nagy érdekeit tartva szem előtt pártolja a javaslatot. A jelen zilált házasságjogi helyzet rendkivül megakasztja az állam működését s ez valóságos botránykő a mai társadalomban.

Ha a jelen javaslat sérti is egyesek vallásos meggyőződését, szem előtt kell tartani, hogy előbb születtünk magyar állampolgároknak s csak azután keresztényeknek. (Szilágyi sietve elhagyja a termet, derültség a baloldalon.)

Elismeri, hogy Krisztus és az apostolok is rendkivül fontosságot tulajdonitottak a házasság egyház kötésének, de nem abban az értelemben, mint azt a kath. egyház ma tartja, t. i. nem adták meg neki a szentség jellegét.

A polgári házasságban nem érez sérelmet a protestantizmusra nézve. A javaslat az állami jogrend érdekében áll s ezért minden aggály nélkül elfogadja.

Ő hiveinek egyházilag nem, de polgárilag kötött házasságait mindig érvényesnek fogja elismerni.

Polemizál a biboros hercegprimással, (Vaszary Kolos ebben a pillanatban belép a terembe, a baloldal felállással üdvözli.) a ki a polgári házasságot felbonthatónak mondja. A polemia azonban nagyon gyenge, Mihaloviccsal is polemizál, de még gyöngébben.

Az utolsó ok, mennélfogva a javaslatot megszavazza, az ország illetékes köreinek hatalmas egyöntetü megnyilatkozása a reform mellett. Ez előtt a főrendiháznak meg kell hajolnia s fel kell adni a merev álláspontját.

Arról van szó, akarunk haladni, avagy viszamenni e középkorba. (Zaj és ellenmondás a baloldalon.)

A javaslatot elfogadja.

Schlauch Lőrinc biboros püspök nagy mozgás közepette emelt szót. A főrendek tömegesen özönlenek a terembe s a zajban alig lehet a biboros első szavait megérteni. A csend azonban lassan helyre áll, a szónok hangja is egyre ércesebben hangzik át a termen s egyre nyer erőben és terjedelemben.

A ház, mely szinte templomi csendben hallgatta végig a ragyogó ékesszólással, a lelkesedés tüzével, a hazafiság éltető melegével előadott és a megcáfolhatatlan érvektől duzzadó beszédet, melynek végén az egész baloldal, mint egy ember tapsolt és éljenzett.

Schlauch Lőrinc biboros beszédje annyira tömör, oly mélyreható, megrendithetlen logikával van összeállitva, hogy belőle egy szót is kihagyni vétek volna az igazság ellen. Tartunk attól is, hogy a liberális lapok ugy, mint szokták, ezt a beszédet is kivonatban, vagy még inkább elferditve hozzák. Hogy tehát mindenki méltó figyelemmel olvashassa minden betüjét, — a beszédet egész terjedelmében, külön iven adjuk olvasóinknak holnap.

Khuon-Héderváry Károly gróf horvát-szlavon bán vontatott hangon előadott s nagy figyelmetlenséggel hallgatott beszédben mondott el egy sorozat üres frázist a polgári házasság mellett. Sürün hangzott fel beszédében a „haladás," „szabadelvüség," „modern állam," „állami öntudat," stb. szavak. A beszéddel bővebben foglalkozni nem érdemes.

A javaslatot természetesen elfogadja.

Miron Román gör. keltü román metropolita szép magyar kiejtéssel olvassa le beszédét a javaslat ellen. Nemcsak tisztán egyházi, hanem román nemzeti szempontból is támadja a javaslatot s ezt nem fogadja el. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Az ülés további folyamáról alábbi távirati tudósitásokban számolunk be:

Budapest, máj. 10. 3 óra. (A „Fejérmegyei Napló" kiküldött tudósitójától.) Roman Miron metropolita után Szontágh Pál beszél a törvényjavaslat mellett.

Szilágyi Dezső áll fel és Schlauch, Brankovits és Románnal szemben veszi fel ujra és ujra megszokott fegyvereit. A karzat teljesen tömve.

Szilágyi Dezső fél három órakor befejezi beszédét. Nagy zaj keletkezik. „Szavazzunk, szavazzunk!"

Radó közbe kiált: Holnap folytassuk. Még valaki a holnapi folytatást kiáltja.

Keglovich István kéri a házat, hogy a szónokokat türelemmel hallgassa.

Zichy Nándor: Mi türelemmel vagyunk.

Zaj mindenütt: Szavazzunk! hallatszik mindenfelől.

Szlávy: Hol a többség? (szavazzunk!)

Szilágyi Dezső jobbnak látja, ha a főrendiház holnap folytatja a tanácskozást és a szavazást ma nem ejti meg.

Szlávy fél 3 órakor bezárja a gyülést, szavazást holnapra tüzi ki.

Mikor a gyülés véget ért, a muzeum körül már hatalmas tömeg verődött össze, várvz az eredményt.

Nem is kell mondanunk, hogy nagyobbrészt a liberalis, szabados eszmékért, polg. házasságért és még inkább receptióért lelkesedő ifjusággal volt a tömeg megspékelve, meg is reszkirozott egy kis tüntetést a konzervativek ellen.

Erősen folynak a találgatások, nem ugyan a javaslat sorsát illetőleg, mert annak méltó bukását már biztosra veszi mindenki, hanem következetesen azt a kérdést tárgyalják, kilesz Wekerle utódja?

A vélemények közt legerősebben tartja magát az a hir, hogy Zichy József vennő át a mai miniszterelnöktől a hátrahagyott, össze-vissza kuszált ügyeket.

Legujabb.

Budapest. máj. 9. (A „Fejérmegyei Napló" ered. táv.) Egészen megbizható és hiteles forrásból jelenthetem, hogy a holnapi szavazásnál a konzervativ főrendek harminc szótöbbséggel fogják elvetni a polgári házasság javaslatát. Jelenlegi biztos adatok szerint összesen 238 főrendiházi tag fog szavazni és pedig a javaslat mellett 99, a javaslat ellen 129.

A liberális lapoknak halálveritékek között terjesztett azon célzatos hazugságait, mintha bárki a főrendi ellenzék soraiból eltávozott, vagy a szavazástól elállott volna mint teljesen légből kapott koholmányt hiteles tudositásaink nyomán megcáfolhatjuk.

Liberális csöcselék.

Hogy minők a liberális kormány segédcsapatai, azt a következő felhivás bizonyitja, melyet ma délelőtt ezrivel szórtak a nép közé. A felhivás szerzője egy Scheffer László nevü elzüllött zsurnalista, ki jelenleg felségsértés miatt perbe van fogva. Az aljas felhivás szóról szóra igy hangzik:

Polgártársak!

A muzeum lesontvázai mozogni kezdenek, a nemzet fülébe zörögnek.

A főpapok, kik börzejátékot csinálnak Jézus Krisztusból, a bécsi udvar tányérnyalói, a külföld csavargó mágnásai, a Windischgraetzek utódai, a Bach- és Schmerling rendszer kopasztott lovagjai összegyülekeztek, hogy a nép szabadságát és a nemzeti érdekeket eltiporják!

Jertek! Gyülekezzetek a muzeum előtt reggel 10 órakor mindennap, mindadig, a mig a főrendiház vitája tart.

Ezeket nézzük meg mindannyian! Mert ilyeneket többé nem látunk — Ingyen!

A fővárosi központi függetlenségi és 48-as kör végrehajtó bizottságának nevében.

Szédelgés.

Mi van eladó? Mikor a római pogány birodalom egész a feje tetejéig elmerült a romlottságban, valaki azt mondta, hogy Rómában minden eladó. Nem tudjuk egész bizonyossággal, hogy nálunk a pogányság vagy a romlottság hizott-e gömbölyübbre, de annyi bizonyos, hogy gyöngyen megy nekünk a geseft Hogy is ne, mikor nálunk minden eladó?!

Ha a megszorult ember „uraságoktól levetett" gunyába öltözik, könnyü szerrel utólérte a szörnyen iparkodó divatot, a levetközött uraságok pedig szintén jutányosabban uraskodhatnak. Tegyék!

Hanem van egy csuf levetközés, mikor az ember kivetközik — nem is a ruhájából, hanem emberi jogaiból, sőt egész emberségéből és elhandlérozza azt hitvány földi haszonért.

Azt mondják, a pénz beszél, de hogy mily visszataszitó dolgokat fecseg a pénz, nem is gondolná az ember, ha ezüst-koronáját, aranylábát és kékeszöld ruháját nézi.

Lessünk utána egy kicsit -- csak ugy öregében. Van sok palotája Bécsben, Párisban és más világvárosokban; az emberek börzének hivják. Itt gyül össze sok millió számra a pénz. A bankó félti a papiros ruháját az át ázástól, tehát olyan emberek zsebébe szeret bujni, kik száraz lábbal átmennek akár az vöröstengeren is; innét beszél aztán hetykén ország-világnak. Egyik pénzes zacskó elkiáltja magát: százezer mázsa kukoricát veszek 6 frtjával, a többiek lótnak-futnak és adják a kukoricát ezer mázsa számra. Holnap már a másik licitál, hogy ő 5 frtjával adja és igy tovább: de mindez csak úgy papiroson, szerződésben történik, mert kukoricát egy se lát, még annyit se, a mennyi egy lud gégéjén megakadna. Igy nyerészkednek, adnak-vesznek nem csak kukoricát, hanem mindent — a szegény ember bőrére, mert az drága termését ugy kénytelen adni, venni, a mennyiért a börzén játszanak vele.

Ha a szegény embernek két garas megakad a zsebében, kivetik rá az adót, erre a sok millióra pedig nem, mert pénzen nem csak kukoricát lehet venni, hanem kormányokat is országostul. Ebben a szédelgős világban, nem csak a gondatlan ember dolgozik kontóra, ha nem az államok is szépen értenek az adósság

00000099

csinálás mesterségéhez. Adnak neki a mennyi csak kell, mert sokkal jobb geseft egy egész országot megvenni, mint egy zsák kukoricát. Azzal nem lehet ám gyönyörüen kukoricázni! Ha például nékem volna sok száz millió forintom, az országnak meg annyi adóssága. A sok adó, bélyeg mind nem elég a korteskedésre, szinházra meg más szörnyen szükséges dolgokra ugy, hogy hozzám jönnének kölcsönért. Jó kamatért adnék, de kikötném, hogy csak ugy adok, ha a polgári házasságot megszavaztatjátok, ha az én nemzétségemet a legjobb hazafinak tarljátok, ha vallásomat törvénybe veszitek, amazokénak pedig kitekeritek a nyakát, szóval kivánok a mit akarok.

Ez a nagyszerü geseft: egy egész ország. nak a talpa alá fütyölni. En ugyan nem tenném meg, de van ám olyan, aki megteszi. De ha minden eladó! Ez azonban még csak olyan vásári munka volna, mely egy két erösebb nyujtózkodás után elfeslik. Hanem segitenek rajta.

Minthogy minden eladó, egy csomó lelket vásárolnak össze tamogatónak.

A legnagyobb vállalatok, gyárakhoz nagyon sok pénz kell; de hát könnyen megveszi a kinek van. Most már meg annak a sok igazgatónak, hivatalnoknak, meg a többi onnét élö embernek lehet a talpa alá fütyülni nótát, hogy azt tartsa igazságnak a mit eleje raknak. A szabadelvüség pedig megbecsülhetetlen köpenyeg. Azért „szabad“ mert forditja az ember. a mint a szél dudorász.

Most csak még egy baj volna. Az emberek között sokan vannak, kikben keresztben tekszik a lélek, söt hitük is van, isteni félelem is van lelkiismeretükben. A lelkiismeret pedig nagyon becsületes bakter, se hogy se áll rá a lélek vásárra, Már pedig a handlérozásnak a legnagyobb ellensége a vallás, különösen pedig azon egyház, mely ebben a felvilágosodott világban erényről és jámborságról is mer papolni. Ez ellen kell tehát dolgozni meg pedig szemenszedett hazugság és ámitással.

Hát biz ez ördögi mesterség. De nem is tanácsos ám meztelen képpel belekapni, hanem ugy szür alatt. Hajdanában a paradicsomban az ördög egy kigyónak a bőrét árendálta ki, ma azonban emberbört is lehet jó pénzert kapni árendába. A nép például sokat ád az ujságra, söt még a félig tanult uri nép is onnét szedi a mindennapi bölcsességét. A milyen tehát az ujság, olyan lesz az olvasója is.

No, tehát az ujságokkal handleroznak ma. A nép gyanutlanul veszi á kezébe, mert szép cime van: az első lapjára piros festékkel pingálnak ugyan olyan képeket, hogy az ember arca piros lesz a szégyentől, ha rá néz. Hizelg: igy jó magyarom, ugy okos népem, aztán a szelidre cirógatott jámbornak a lelkébe csöppentenek, hol az Istentelenségből, hol egyéb szédelgö hazugságból egy adagot. A mi tisztességes azt rágják. Hogy ne mondjak többet, itt ez a becsületes szánáčku ujság, melyet olvassz Kimeri mondani az Isten nevét, megmoneja az igazságot akár tetszik, akár nem, rápörköl a nagyhangu ámitókra. Hej mekkora szálka ez az istentelen sajtó szemében. Nem átallják olyannal kisebiteni, miben ök a ludasok.

Minket „Zichy Nándor lapjának“ mondanak, pedig hát eá a lap nem azé az aranylelkü tántorithatatlan magyaré, hanem mindketten az igazságnak az 1000 éves magyar erkölcsnek hivei vagyunk Zichy Nándornak nincs annyi vagyona, hogy lapunkat megvenni tudná a saját külön céljaira, arra pedig, hogy a hitet és erkölcsöt partoljuk, nem kell megvenni bennünket, mert ézért lettünk és leszünk.

Hanem az már cifrább golog. hogy a szabadkömüves Hirsch bárónak volt annyi pénze, hogy megvásárolta a Magyar Hirlapot, mely ellenünk áskálódik. Tetszik tudni, ki az a Hirsch? A ki tudja, annak nem mondom, a ki nem tudja, annak csak annyit mondunk, hogy Hirsch, magyarul szarvas, a szarv pedig németül: Zekeunzekeig.

Tessék ujságot olvasni! Hát mi van még eladó?

Szomszéd.

BELFÖLD

— **A vallás szabad gyakorlata.** A képviselőház igazságügyi bizottsága vasárnap befejezte a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatot. A bizottság több lényeges módositást tett a javaslaton s uj szakaszban felhatalmazást adott a kormánynak arra, hogy a törvényt rendeleti uton Fiume városában és területén is életbe léptethesse.

— **Baleset.** Sepsi-Szent-György legutóbbi közgyülésén sajnálatos baleset történt, a mennyiben a képviselőtestület Beksics Gusztáv min. tanácsost és liberális vezércikk gyárost a város diszpolgárául választották.

— **A delegációk Budapesten.** Bécsből jelentik, hogy most már nincsen kilátás arra, hogy az osztrák rajkszrath május vége előtt befejezhesse mostani ülésszakát, s ennek következtében a delegaciók csak junius elejére, valószinüleg junius 11-ére lesznek Budapestre egybehivhatók. A Bécsben idözö külföldi nagykövetek s a követek egy része a delegéciók ülése idejére Budapestre szándékoznak jönni. A német, francia, és angol nagykövetek ez alkalommal először jönnek Budapestre.

— **A memorandum pör** tegnap-előtt vette kezdetét Kolozsvárott óriási részvét mellett. Az esküdtszék megalakulása két óráig tartott s a vádlottak, köztük Lukács László és Ratiu ügyvéd, meg védőik annyi üres kifogást emeltek az esküdtszék meg a tárgyalás vezetői ellen, hogy az első napon ugyszólván semmire sem lehetett menni. A tárgyalásra Erdélyből és Romániából rendkivül sok oláh jött, kik olyan kihivólag viselik magukat, hogy komoly rendzavarásoktól lehet tartani.

A tárgyalás alatt az elnök Szentkereszti báró és Vita főügyész nagyon erélytelenül viselkednek az erőszakoskodó védőkkel szemben. A védők oláhul beszélnek, még Lukáciu is, ki igen jól tud magyarul. Egymás szavába vágnak, lármáznak, minden alkalommal az oláh nyelvén való tárgyalást követelik.

Különösen Lukaciu garázdálkodik, a tolmácsot megérteni nem akarja. Maj. 9-én délelőtt tartott tyrgyalás nem volt egyébb, mint a vádlottak és vizsgálók között való torzsalkodás kiknek kérdéseire vagy nem felelnek, vagy kihivóan vetnek oda egy-egy tökéletlen választ.

Délben felfüggesztetvén a tárgyalás a főtéren több száz oláh éljenezték meg különösen Racint és Lukaciut. Az utóbbit uralkodójuknak emlegetik. Mikor Fáy rendőr biztos szétkergette a csődületet maga Lukaciu kiáltotta: Le a királlyal, éljen a császár“.

A délutáni tárgyalásra Lukaciu nem ment el, mert mint állitá, a magyarok inzultálják. 4 órára a bizottság elővezettette.

A vádlottak szerdán reggel a királyhoz sürgönyöztek, hogy védje meg őket a magyarok ellen.

KÜLFÖLD.

— **Szerbiában** a mióta Sándor király visszavonta a szüleit számüző törvényt, napról-napra váltságosabbá lesz a helyzet. A számszerint óriási nagy, de kormányképtelen radikális párt most már nemcsak a kormányt támadja főktelenül, sanem a királyi családot is fenyegeti s az állapotok ma már annytra örlelődtek, hogy az alkotmány felfüggesztése már csak időkérdése.

Városi és megyei hirek.

— **Városi közigazgatási bizottság** f. hó 9-én d. e. 10 órakor ülést tartott Havranek József kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt.

Elnök bejelenti, hogy br. Fiáth Miklós főispán hivatalosan más irányban elfoglalva lévén az elnökséggel ő bizatott meg.

A szakelőadók rendes havi jelentéseiket felolvasván, tudomásul vétettek.

A pénzügyi igazgatóság Kovács József dinnye utcai 4. sz. háztulajdonosnak házbéradó kivetése ellen intézett fellebbezését előterjesztvén, azt mind elkésettet visszautasitandónak véleményezte.

Kovács István b. tag kijelentette, hogy a pénzügyi igazgatóság véleményéhez a törvény kényszerítő hatása alatt hozzájárul ugyan, de a félévesa közigazgatási jelentésbe felveendőnek találja azon közóhajt, hogy midőn az adózó polgárok adója, a megelőző adóciklustól eltérőleg felemeltetik — mint jelen esetben az addigi 10 frt. adóalap 50 frtra emeltetett — az adózók egyénenkint végzésileg figyelmeztessenek, miután az adó munkálatok közszemlére kitétele, és hirdetés kibocsátása, a polgárok zöménéi kitüzött célját el nem éri, de jelen esetben ha a fellebbezés érdemileg tárgyaltatnék is, azt elutasitani kellene, mert a dinnye utcában 1 utcai szoba, konyha és padlás lakhelyiség után 50 frt. évi bérösszeg igazságos és méltányosan van megállapitva.

A pénzügyi igazgatóság elutasitó javaslata ezek folytán elfogadtatott.

Rédei Józsefné ellen ingók hiányában jelentékeny adó hátralékai miatt az ingatlanokra vezetendő végrehajtás elrendeltetett.

Molnár I-nek hadmentességi adója 16 frtban állapittatott meg, mert a közig. pénzügyi biróság elvileg kimondotta, hogy a hadmentességi dij megállapitásánál az általános jövedelmi pótadó is alapul veendő, a mi szinte egyenes adónak tekintendő,

Két nyugdijazási ügyben a véleményező testület, félrevonult, melynek eredményéről lapunk más helyén értesitjük olvasóinkat.

Záradékul dr. Major Ferenc tiszti főorvos jelentése olvastatott fel. A város közegészségügyi viszonyait 1894 április havában igen kedvezőnek jelezte. A születések a halálozások kétszeresét meghaladják: az általános megbetegedés a legkisebb mérvben jelentkezett. Ragályos és fertőző kórok közül 1—2 eset fordult elő, melyekkel szemben az elkülönités és fertötlenités a legszigorubban keresztülvitetett. Született 89, ebből törvényes fiu 48, törv. nő 38; törvénytelen nő 2. Meghalt 42, összesen fiu 17, nő 25. Törvényes 7 éven aluli fiuhalottak száma 7, nő 5 törvénytelen nő 2, halva született 2 törvényes nő és fiu, házasságra lépett 15 pár. Elhalt veleszületett gyengeségben 2, göresökben s gyermekaszályban 2, tüdőlobban 6, tüdőgümőkorban 1, hártyástorokgyikban 3, gutaütésben 1, aggkorban 4, öngyilkosság folytán 1, A városi kórházban felvétett 31 beteg, elbocsájtatott 25, meghalt 2.

Polgármester bejelenté, hogy három árvaügyi fellebbezett ügy lévén előadandó, ő mint aé első foku hatóság elnöke ezekben közre nem működhetik, főispán távollétében, ezen fellebbezések jövőre fognak elintéztetni.

Ezzel ez ülés 11 órakor befejeztetett.

— **Áthelyezés.** Major Lajost, dr. Major Ferenc városi főorvosunk testvérbátyját, a nagybecskereki pénzügyigazgatósági titkárt, a m. kir. pénzügyminister saját kérelmére a helybeli pénzügyigazgatósághoz nevezte ki titkárnak. Nagy Arpád helybeli pénzügyi titkárt pedig Nagybecskerekre helyezte át.

— **Ajándék.** Valentovits Mihály a kapitányság utján részére behajtott 3 frt 34 kr büntetéspénzt a székesfejérvári tüzoltó egyletnek ajándékozta.

— **Uj fürdő.** A székesfejérvárott létesitendő gőz- és kád-fürdő ügyében Havranek polgármester elnöklete alatt értekezlet tartatott szerdán d. u 2 órakor. A kibocsájtott aláirási iveken 100 frt részvényekre elöjegyeztetett eddig 32,000 frt. A gyüjtés tovább folyik. Az értekezlet szükebb körü bizottságot küldött ki a fürdőhelyiség kiszemelésére. A bizottság áll Havranek polgármester, Dr. Major Ferenc főorvos és Rauscher Béla főmérnökből.

— **Megtagadott segély.** A székesfejérváron létesitení szándékolt műipariskola céljaira kért évi 700 frt segély a ministerium által ez időszetintt nem engdélyeztetett.

— **Nyugdijazások.** A városi közigazgatási bizottsági ülés ma két nyugdijazás iránti kérvényt tárgyalt. Az egyik Szladits Ilona polg. iskolai tanitónőé a másik Vogel izr. kántoré. A kérvények elbirálás végett gróf Festetich Bennó kir. tanfelügyelő elnöklete alatt dr. Major Ferenc, Madaras Lipót és Pálffy Károly küldettek ki. A kiküldött bizottság a k kérvényeknek helyt adott és pártolólag terjeszti fel a vall. és közoktatásgyi ministeriumhoz.

— **Mulatság.** Folyó hó 13-án azaz pünkösd vasárnap este 8 órakor az iparos ifjakból alakult rendezőség táncvigalmat rendez a polg. lövölde nagytermében belépti dij 60 kr. személyjegy 1 frt 20 kr.

00000101

— **Körözött rácalmásiak.** Molnár József fa és szénkereskedő és Kuchinka Mihály társaskocsi vezető Budapesten több rendbeli kihágásokat követtek el, melyek a rendőrség figyelmét vonták rájuk. De mindketten otthagyták eddigi működésük szinhelyét Budapestet s az ottani rendőrség most körözteti. Mindkét körözött rácalmási illetőségü.

— **Baleset.** Bulát István ercsi-i illetőségü munkást, ki a budapesti volt Bergl-féle petroleumgyárban dolgozott az a baleset érte, hogy munkaközben egy vaggonajtó a jobb lábára esett s azt bokában eltörte. A szerencsétlenül járt munkást ápolás végett a budapesti Szt-István kórházba szállitották.

— **Végtárgyalások sorrendje.** A székesfejérvári kir. törvényszéknél e hó 19-től 30-ig a következő ügyekben lesznek végtárgyalások: 19-én ifj. Polgár Károly és társa ellen. párviadal vétsége és Józsa János és társa ellen, sulyos testi sértés vétsége miatt. 22-én: Rozs József és társa ellen, sulyos testi sértés büntette, Jakab István ellen, lopás büntette és Vég Mária ellen, lopás büntette miatt. — 23-án: Schwarcz Róza ellen, magzatelhajt. büntette miatt. — 26-án: Dobai Julianna és társa ellen, magzatelhajtás büntette és Nagy József ellen, szándékos emberölés büntettének kisérlete miatt. — 59-én: Tehel Mór ellen, hamis esküi büntette miatt és végre 30-án: idb. Karle József ellen, uzsora vétsége miatt.

Különfélék.

— **A „Magyar Állam" mai száma a következő felhivást közli a lap homlokán:**

Katholikus ügyünk győzelme immár biztositottnak levén tekinthető, felkérjük elvbarátainkat, hogy a polgári házasság bukása felett érzett közörömnek kifejezésére már most tegyék meg az előkészületeket. Leghelyesebb volna az országban mindemütt egy napon, szombaton d. u. „Te Deummal" hálát adni Istennek és hódoló táviratot küldeni koronás királyunknak, a magyar katholicizmus főpátronusának, a mivel a kormány és a szabadkőmüvesek által tervezett antidinasztikus tüntetéseket is ellensulyozhatjuk. Ohajtandó volna, hogy ez este a katholikus hivők ablakaikat kivilágitsák s ahol csak lehet örömtüzeket gyujtsanak.

— **Személyi hirek.** Ferenc Ferdinand főherceg József Ágost főherceg látogatására Kis-Jenőre érkezett. — Posilovics György zágrábi érsek prekonizációja e hó 18-án lesz Rómában.

— **A pápa és Magyarország.** A polgári házassági javaslat tárgyalása a főrendiházban ujra bebizonyitotta, hogy XIII. Leo pápa valóban a katholikus egyház látható feje a földkerekség összes katholikusainak valóságos atyja és a katholikus vallás igazainak tántorithatatlan őre. Rampolla biboros ugyanis, mint a „Magyar Állam" irja, a bécsi nunciaturához, a következő táviratot küldötte:

Monsignore Nuncio Apostolico Wien.

Il. S. Padre celebrera lunedi la messa per la vittoria dei figli devoti della Vergine Patrona Hungariae. *Card. Rampolla.*

Magyarul: Az apostoli nunciusnak Bécs.

A pápa ő szentsége hétfőn misét mond Magyarország védasszonya hű fiai győzelmeért. *Rampolla,* kardinális.

— **A tud. akadémi közülése** vasárnap délelőtt volt Budapesten számos akadémikus jelenlétében. Eötvös Lóránt br. elnöklete alatt. Az elnöki megnyitó után Szász Károly az akadémia feladatáról és fejlődéséről beszélt, mire Szily Kálmán a titkári jelentést adta elő. Utána Vámbéry Ármin a magyar nemzet keletkezéséről olvasott fel tanulmányt, mire Zsilinszky Mihály „Széchenyi és a nemzetiségi kérdés" cimen tartott hosszabb előadást. A liberalis lapok elég impertinensek megróni az akadémiát, a miért az ülés folyamán nem emlékeztek meg Kossuth Lajosról.

— **Szociáldemokrata kongresszus Budapesten.** A magyarországi szociáldemokrata párt május 14., 15. és 16. napjain országos kongresszust tart. Eddig már 38 városból jelentették a munkások, hogy képviselőket küldenek. Budapesten a legtöbb szakma már megválasztotta küldötteit. — A kongresszus zártkörü lesz s a hatóság és a sajtó képviselőin kivül csakis névre szóló jegyekkel lehet a tárgyaló terembe lépni.

— **Megmentett turisták.** A stájerországi Lugloch nevü barlangba rekedt hét turistát tegnap hallatlan erőmegfeszitések után megtalálták a barlangban s élve hozták ki a szabadba, a hol ezernyi néptömeg leirhatatlan lelkesedéssel és örömmel üdvözölte őket, valamint a bátor életmentőket is, kik közül különösen Putik erdészsegéd és egy Fisher nevü buvár valóságos halálmegvetéssel és ritka önfeláldozással dolgoztak a mentő munkálatokon. Az érdeklődés a szerencsétlenül jártak iránt olyan nagy volt, hogy nyomban értesitették a megmentésről a királyt is, a ki azonnal távirati uton fejezte ki örömét a megmentés fölött.

— **Magyar kommunisták.** Vannak már ilyenek is, nemcsak a magyar liberalis politikusok között, hanem hazánk legmagyarabb részében is. az alföldön. Az alföldi szocializmus tulterjed Békésmegye határain is a szabadkőmives liberalizmus hatalmas pártfogása alatt, mert Szabolcs- és Aradmegye földmives népét is elbolonditotta. Kisujszállásón valami Bátori Gábor elhiresztelte, hogy 18000 hold kincstári föld szétosztására felhatalmazást eszközöl ki a királytól, vagy a miniszterektől s ezzel rengeteg tömeget csalt messze vidékről Kisujszállásra, fejenként 25 krajcárt szedve. — A tömeg persze csalódva és elkeseredetten szétoszlott Kopán-Apátiban a szocializmus tévutjára vezetett emberek Ilosvay nagybirtokos földjeit megrohanták s felosztották ezeket egymás között. Erőszakkal kellett őket szétkergetni. Vadász községben valóságos szocialista lázadás volt tegnapelőtt, ugy hogy a csendőrségnek közbe kellett lépnie. S a honfentartó kormány mit csinál ezalatt? Liberalis egyházpolitikát.

— **Kéjutazás.** Folyó évi május hó 12-én pünkösd ünnepe alkalmából Budapest déli vasutról a magyar vonal Siófoktól kezdő déli vasuti állomásaira, valamint Fiume, Triest és Velence, nem különben a bécs-trieszt, kaninthiai és tiroli vonal jelentékenyebb állomásaira a Budapest déli vasuti pályaudvarról este 9 óra 25 perckor induló 207 számu személyvonatnál rendkivül mérsékelt áru menettérti jegyek fognak kiadatni. A fentemlitett állomásokra a közbeeső magyar és horvát állomásokról is fognak mérsékelt menettérti jegyek kiadatni. Ezenkivül a magyar vonal állomásairól igen mérsékelt áru menettérti jegyek lesznek Budapest és Bécs déli vasutra kiszolgáltatva. Ezen menettérti jegyek 14 napig érvényesek és a visszajövetkor az utazás kétszer tetszés szerinti állomásokon vissza félbeszakitható. A Budapestről szóló jegyek naponta válthatók a déli vasut városi irodájában (V. nádor utca 16.) a m. kir államvasutak városi irodájában (Hungária szálloda) és az indulás előt az állomás személypénztárainál Az utazásra vonatkozó adatok valamint a jegyek ára a már kifüggesztott falragaszokból vehetők ki, ezen kivül minden állomáson kapható a folyó évben rendezendő kéjutazások jegyzéke.

Irodalom és Művészet.

— **József főherceg és a kath. irodalom.** Dr. Somogyi Aladár tanár premontrei kanonok leforditotta magyarra Didon atyának a hires francia irónak a „Felbonthatatlanság és Elválás" cimü kiváló munkáját, mely a házasság felbonthatatlanságát védelmezvén, épen most nagy fontossággal bir. A kiváló művet forditója megküldte József főhercegnek is, ki főudvarmestere által irt meleg hangu levélben köszönte meg a forditó figyelmét s a munkát könyvtára részére el is fogadta. — A jeles munkát mi is melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **Lelki sebek.** E cim alatt jelent meg Sötétormos György, a „Csendőrségi Közlöny" szerkesztőjének 7 elbeszélésből álló kötete. A hét főbünnel foglalkoznak a beszélykék; mindannyi élénken, vonzóan van megirva és az erkölcsi motivum mindannyiban szépen nyert kidomboritást. Ugy tartalma, mint kidolgozása ajánlatossá teszik a kötetet, melyet értelmesebbek és az egyszerübb nép is haszonnal és élvezettel forgathatnak. Ára 1 frt 20 kr. Kapható a szerzőnél Török Kopányon (Somogymegye).

— **Könyv az állatbiztositásról.** Haynal József nagykikindai városi állatorvos előfizetést hirdet az állatbiztositásról szóló könyvére, mely az orsz. magyar gazdasági egyesület pályázatán diceséretben részesült. Jelentkezéseket május 30-ig fogad el a szerző. A könyv ára 60—70 krajcár lesz s még junius folyamán jelenik meg.

Szerkesztői üzenetek.

Pázmánd Cs. Levélben. — **Perkáta.** B. Zz Bocsánat, a betüszedő elnézte a nevet. Kijavitottuk. **Török Kdppány.** Megkaptuk, ma már késő. Adná Isten hogy holnap is az legyen, jövőre vonatkozóknak sorát ejtjük. A tárca egy kissé . . . nem nekünk való. Talán. — **Csákvári L.** Köszönet a buzgóságért, Fel fogjuk kérni. — **Rác-Almás Sz. M.** Levelet várnak.

Közgazdaság.

— **Tavaszi fagy.** Az ország sok vidékén rendkivüli az időjárás. Május 5-én havazás volt, valamint havas eső és hideg északi szél járt, mely ugy nálunk mint Ausztriában tetemes károkat okozott. A napokban nagy havazás volt Vasvármegye Muraszombat vidékén, továbbá Zala vármegye sümegi járásában is. Az utóbbi helyen havas eső volt. Az ország nyugoti részében erősebb dér volt, különösen Hont, Esztergom Komárom, Pozsony, Mosony, Fejér, Győr, Zala és Sopron megyékben. Ilyen körülmények között természetes, hogy a zsengébb növényzetet a zord idő megviselte, de legtöbbet szenvedhettek a gyümölcsfák, melyek java virágzásban állottak. Burgonya, bab, borsó és egyáltalában a kerti növények, valamint a kukorica- répafélék is összetöpörödtek, különösen a völgyekben. A szőlő is mely oly szépen fejlődött, mint már egy évtized óta nem, szintén szenvedet, s ha a veszteség nem is oly nagy, mint azt az első pillanatban gondolni lehetne, bizonyára csökkenteni fogja a terméskilátásokat. Általában véve a vetemények között leginkább a buza az, mely nem igen szenvedte meg a fagyot, mert már igen erősen ki van fejlődve, de azért ha a fagy esetleg ismétlődni találna, a buzából is tekintélyes rész tönkremenne.

— **Székesfejérvári piaci árak** 1894. május 9-én.

Gabona; buza 6.90—6.80, rozs 5.10—5.20, árpa 6.10—6.20. zab 6.90—7.00, kukorica 4.90—5.00, bab 5.80—5.90 frt métermázsánként.

Hizott sertés: könnyü 28—30, nehéz 32—35 kr. klgr. eleven suly szerint.

Borju: könnyü 26—28, nehéz 30—32 kr. klgr. eleven suly szerint.

— **Moóri piaci árak** május 9-én. Buza 6.50, rozs 5.10, árpa 6—0, zab 7.60, kukorica 5.—, mm. Burgonya zsákja 50—60 kr.

— **Bicskei piaci árak** május 9-én. Buza 7.—, árpa 6.—, zab 6.80, bab 5.—, kukorica 4.80, rozs 5.30. Hizott sertés könynyü 40 kr., nehéz 42 kr. életet leszámitva.

Első magyar általános biztositó társaság Budapesten.

I. Tüz-, szállitmány- és jégbiztositási üzlet.

KIADÁSOK. Harminchatodik évi zárszámla 1893. január 1-től december 31-ig. **BEVÉTELEK.**

KIADÁSOK.

	forint	kr.	forint	kr.
I. Tüzbiztositás.				
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonása után	1.660,689	66		
Függőben maradt károk tartaléka	112,222	94		
Szerzési költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	295,881	17		
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	118,428	50		
Postabérek	49,084	28		
Adakozások közhasznu célokra	6,170	—		
A tüzbiztositási üzletet terhelő igazgatási költségek	447,179	88		
Behajthatlan követelések leirása	4,889	07		
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül	1,900,000	—	4.589,245	—
II. Szállitmánybiztositás.				
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	44,374	77		
Függőben maradt károk tartaléka	14,742	88		
Szerzési költségek	4,128	16		
A szállitmány-biztositási üzletet terhelő igazgatási költségek	15,633	24		
A következő évnek dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonásával	18,415	93	97,289	93
III. Jégbiztositás.				
Viszontbiztositások és törlések	176,993	81		
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	777,392	38		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztositások utáni bevételek levonása után	206,007	03		
Behajthatlan követelések leirása	5,409	26	1,165,801	93
1893. évi nyeremény			931,351	07
			6.783,687	98

BEVÉTELEK.

		forint	kr	forint	kr
Az 1892. évi nyeremény-számla: maradvány				1,077	58
I. Tüzbiztositás.					
Az 1892. évről áthozott készpénz dijtartalék a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül		1.800,000	—		
484.110,845 frt 80 krnyi kötött biztositások után, valamint a folyó évben lejárt dijrészletekből befolyt dijak	5.165,901.18				
levonva: törlesztett dijak 454,630.88					
viszontbiztositási dijak 685,043.64					
lejárt viszbiztositási dijrészletek 1.043,688.73	2.183,363.25	2.982,537	88		
Az 1892. évben függőben maradt károk tartaléka		135,321	88	4.917,859	76
II. Szállitmánybiztositás.					
Az 1892. évről áthozott dijtartalék		18,351	39		
31.018,118 frt 88 krnyi kötött biztositások utáni dijak	173,447.71				
levonva: törlesztett dijak 6,456.88					
viszontbiztositási dijak 97,714.40	104,171.28	69,276	48		
Az 1892. évben függőben maradt károk tartaléka		10,673	88	98,301	75
III. Jégbiztositás.					
66.300,596 frt 16 krnyi kötött biztositások utáni dijak		1.354,971	72	1.354,971	72
IV. Egyéb bevételek.					
Beváltott szelvények után, valamint egyéb befolyt kamatok és árfolyamnyereség eladott értékpapirok és idegen pénznemek után		350,814	64		
Társasági házak tiszta jövedelme		60,662	48	411,477	12
				6.783,687	98

VAGYON. Mérlegszámla 1893. december 31-én. **TEHER.**

VAGYON.

		forint	kr
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál		2.498,966	89
Kor. 2.477,000. — Magy. kir. 4%-os koronajárad. á 94.40 =	1.169,144 frt — kr.		
805,000. — Magyar királyi italmérési jog kártalanitási 4½%-os kötvények á 100. — =	805,000 frt — kr.		
364,200. — Magy. kir. 4%-es aranyjáradék. á 116.70 =	425,021 frt 40 kr.		
Drb 11.774 Magyar-francia biztositó részvény társasági részvények á 100 =	1.177,400 frt — kr.		
1448 drb Bécsi biztositó társasági részvények á 210.— =	304,080 frt — kr.		
875,000 Lira olasz alapitványi kötvények á 78·15 = 298,062 frs 50 cs. á 9·91½ =	145,285 frt 73 kr.		
18,000.— Pesti Lloyd társ. kötvények á 100.— =	18,000 frt — kr.		
A fenti értékpapirok után az év végéig esedékes kamatok	17,232 frt 55 kr.	4.061,168	68
Leszámitolt, viszleszámitolt és egyéb váltók		801,874	87
A társaság házai Budapesten		1.210,000	—
Különféle adósok:			
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél		772,060	80
b) Maradványok idegen biztositó intézeteknél		970,078	69
Jégbiztositási osztály folyó számlán		271,783	28
Központi pénzkészlet		58,618	98
A következő években lejáró dijváltók és dijkötelezvények összege	14.671,562 frt 82 kr.		
		10.643,991	54

TEHER.

		forint	kr
Részvényalaptőke: teljesen befizetett 2000 egész részvény á 1000 forint	2.000,000 frt — kr.		
Részvényalaptőke: teljesen befizetett 2000 fél részvény á 500 forint	1.000,000 frt — kr.	3.000,000	—
Társasági tartaléktőke		3.000,000	—
Tüzbiztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	1.900,000 frt — kr.		
Szállitmány biztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	18,415 frt 93 kr.	1.918,415	93
Tüzbiztositási függő károk tartaléka		112,222	94
Szállitmány biztositási függő károk tartaléka		14,742	88
Különféle hitelezők		448,534	49
Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok		1,644	—
Első magyar általános biztositó társaság Lévay-alap		79,110	68
Tisztviselők nyugdijalapja		500,894	23
Életbiztositási osztály folyó számlán		642,065	42
1893. évi nyeremény		931,351	07
		10.643,991	54

II. Életbiztositási üzlet.

KIADÁSOK. Harmincegyedik évi zárszámla 1893. január 1-től december 31-ig. **BEVÉTELEK.**

KIADÁSOK.

	forint	kr	forint	kr
Törlesztett kötvények dija	294,799	71		
Visszaváltott kötvényekért	248,200	88		
Halálesetek után kifizetett kárösszeg	782,057	12		
Lejárt kiházasitási tőkékért	758,292	84		
Kiházasitási biztositásoknál haláleset következt. dijvisszatérités	141,968	46		
Függőben levő károk tartaléka	819,202	61		
Évjáradékokért	66,583	41		
Viszontbiztositási dijak	80,058	66		
Bélyegekért	70,128	45		
Irodai bér, postadijak, nyomtatványok, uti- és egyéb költségek	191,548	10		
Tiszti fizetések	75,977	56		
Jövedelmi adóért	7,945	69		
Orvosi dijakért	88,746	47		
Szerzési és dijbehajtási költségek	859,708	99		
Kisorsolt biztositások tartaléka	21,000	—		
Behajthatatlan tartozások leirása	10,887	47	8.461,550	77
Dijtartalék ez év végén			24.187,188	01
1893. évi nyeremény			302,886	82
			27.951,620	10

BEVÉTELEK.

	forint	kr	forint	kr
A mult évből áthozott dijtartalék			17.985,648	55
A Magyar-Francia biztositó-részvény-társaság üzlete után átvett dijtartalék			4.114,172	59
Befolyt dijak: ez évben kiállitott kötvények után	933,506	85		
az előbbi években kiállitott kötvények után	3.550,833	04		
a biztositott tőke emelésére forditott nyeremények	17,833	26	4.502,172	15
Mult évi függőben volt károk tartaléka			228,608	09
Illetékek			97,880	—
Kamatjövedelem			1.023,188	72
			27.951,620	10

VAGYON. Mérlegszámla 1893. december 31-én **TEHER.**

VAGYON.

	forint	kr
Értékpapirok 21.402,152 frt 10 kr ugyanis:		
.898,000 Kor. n. é. magyar kir. 4%-os koronajáradék 94 frt 40 krjával	2.809,496	—
214,800 frtnyi magyar kir. 4%-os aranyjáradék 116 frt 70 krjával	250,671	60
6.852,300 frtnyi magyar földhitelintézeti 4%-os záloglevelek 97¾ frtjával	6.698,128	25
4.359,800 frtnyi magyar földhitelintézeti 4%-os talajjavitási és szabályozási záloglevelek 96 frtjával	4.185,408	—
742,000 frtnyi magyar földhitelintézeti 4½%-os záloglevelek 100 frtjával	742,000	—
23,000 frtnyi magyar földhitelintézeti 5%-os záloglevelek 100 frtjával	23,000	—
252,000 frtnyi pesti magyar kereskedelmi bank 4½%-os zálogl. 100 frtjával.	252,000	—
69,000 frtnyi pesti magyar kereskedelmi bank 4½%-os községi kölcsönkötvényei 100 frtjával	69,000	—
178,600 frtnyi pesti magy. kereskedelmi bank 5%-os záloglevelei 100 frtjával	178,600	—
111,000 frtnyi kis-birtokosok orsz. földhitelint. 4½%-os zálogl. 100 frtjával	111,000	—
7,000 frtnyi kisbirtokosok orsz. földhitelintézete 5%-os zálogl. 100 frtjával	7,000	—
122,000 frtnyi kisbirtokosok orsz. földhitelint. 5½%-os zálogl. 100 frtjával	122,000	—
145,000 frtnyi magy. orsz. közp. takarékpénztár 4½%-os zálogl. 100 frtjával	145,000	—
100,000 frtnyi egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár 4½%-os záloglevelei 100 frtjával	100,000	—
80,000 frtnyi magyar jelzálog-hitelbank 4%-os nyereménykölcsön kötvényei 127 frt 25 krjával	38,175	—
70,000 frtnyi magyar jelzálog-hitelbank 4½%-os záloglevelei 100 forintjával	70,000	—
2.226,800 frtnyi Budapest fővárosi 4½%-os kölcsönkötvények 100 forintjával	2.226,800	—
1.709,500 frtnyi magyar kir. államvasuti ezüstkölcsön 4½%-os kötvények 100 frtjával	1.709,500	—
99,200 frtnyi magy. kir. keleti vasuti államkölcs. 5%-os aranykötv. 122 frtjával	121,024	—
199,900 frtnyi magy. kir 4%-os földtehermentesitési kötvények 94½ frtjával	188,905	50
100,000 frtnyi magy. kir. italmérési jogkártalanitási 4½%-os kötvények 100 frtjával	100,000	—
Besztercebánya-brezovai és piski-vajdahunyadi vasuti els. kötvény	1.080,747	71
212,000 frtnyi egyesitett államadósság 4²/₁₀%-os papirjáradék (május—november lejár) 97 frt 95 krjával	207,654	—
4,800 frtnyi egyesitett államadósság 4²/₁₀%-os papirjáradék (február—augusztus lejár) 97 frt 85 krjával	4,696	80
235,900 Kor. osztrák 4%-os koronajáradék 96 frt 70 krjával	114,057	65
14,000 frtnyi osztrák 4%-os aranyjáradék 118 frt 45 krjával	16,583	—
190,000 forintnyi galiciai 4½%-os államkölcsön-kötvények (1883. évi) 100 forintjával	190,000	—
100,000 frtnyi galiciai italmérési jogkártalanitási 4%-os kötv. 97 frt 80 krjával	97,800	—
114,626 Lire 50 c. olasz 5%-os járadék és kamatai	44,409	69
1893-ban esed. kamat. és elszám. pénzküldemény	345,741	47
Jelzálog-kölcsönök	152,191	90
Kötvény-kölcsönök	2.380,637	—
Viszontbizt. kötvény-kölcsönök	11,859	67
A központ tartozása folyó számlán	642,085	43
Vezér- és főügynökségek és mások tartozásai	657,898	09
	25.593,060	64

TEHER.

		forint	kr
Dijtartalék	24.720,947 frt — kr		
levonva a viszontbiztositási dijtartalékot	533,758 frt 99 kr	24.187,188	01
Biztossági alap		249,957	06
Kiházasitási tőkék nyereménye		496,879	87
Függőben levő károk tartaléka		819,202	61
Dijleszállitásokra vonatkozó nyeremények tartaléka		644	41
Előre fizetett dijak 1894—1897. évekre		7,911	17
Fel nem vett nyeremények 1892. évről		11	78
Kisorsolt biztositások tartaléka		21,000	—
Viszontbiztositó-intézetek és mások követelései		6,084	41
1893. évi nyeremény		302,886	82
		25.593,060	64

Budapest, 1893. december hó 31-én.

Ágoston József
aligazgató, mint az életbiztositási oszt. főnöke.

Szende Károly,
a központi könyvvezetés főnöke.

Az igazgatóság:

Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, Lévay Henrik, Ormódy Vilmos, báró Schosberger Zsigmond, gróf Zichy Nándor.

A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készülteknek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőknek találtuk.

Kaczvinszky János, életbiztositási könyvvivő.

Budapest, 1894. március hó

A felügyelő bizottság:

Gróf Batthyány Géza, Giczey Samu, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond, Szitányi Izidor

Hekscher József bankár és váltóiroda tulajdonosához

Hamburgban.

Fönyeremény esetleg 500,000 márka.	SZERENCSE-HIRDETMÉNY.	A nyereményekért kezességet vállal az állam.

Meghivó ama Nyeres-Esélyeinek (Chance-ok)

részvételére, melyet a **Hamburg** állam által biztositott nagy

PÉNZ-LOTTO

nyujt és a melyen

10 millió és 452 425 márkát

okvetlen nyerni kell.

Ezen előnyös Pénz-Lottó nyereményei lévén torvszerüleg csak 110000 sorsjegy, a következők:

A legnagyobb nyeremény esetleg 500.000 márka.

Prämia	300.000 márka	56 nyeremény á	5000 m.
1 nyeremény á	200.000 márka	104 nyeremény á	3000 m.
1 nyeremény á	100.000 márka	253 nyeremény á	2000 m.
2 nyeremény á	75.000 márka	6 nyeremény á	1500 m.
1 nyeremény á	70.000 márka	756 nyeremény á	1000 m.
1 nyeremény á	65.000 márka	1237 nyeremény á	500 m.
1 nyeremény á	60.000 márka	31 nyeremény á	300 m.
1 nyeremény á	55.000 márka	120 nyeremény á	200 150 m.
2 nyeremény á	50.000 márka	33950 nyeremény á	148 m.
1 nyeremény á	40.000 márka	7992 „ á	127.100,94 m.
5 nyeremény á	20.000 márka	10848 „ á	67. 40.20 m.
3 nyeremény á	15.000 márka	Egészbe 55.400 nyeremények.	
26 nyeremény á	10.000 márka		

alatt 7-szeri felosztás mellett történik.

Az 1-ső oszt. fönyeremény **50,000** márka, a 2-ik oszt. **55,000** márka, a 3-ik oszt. **60,000** márka, a 2-ik oszt. **65,000** márka, a 5-ik oszt. **70,000** márka, a 2-ik oszt. **75,000** márka, a 7-ik oszt. **200,000** márka és a **300.000** márkás melléknyereménynyel, esetleg **500,000** márkára emelkedik.

Az 1-ső hivatalosan megállapitott sorshuzasért
egy egész eredeti sorsjegy ára 3 frt 50 kr.
egy fél „ „ „ 1 „ 75 „
egy negyed „ „ „ 90 „
mely árban a bélyegilletek is bennfoglaltatik.

A megejtett szrshuzás után a résztvevők mindegyike minden felszólitás nélkül azonnal megkapja a hivatalos huzási lajstromot.

Az állam kincsével ellátott sorsolási tervezet, mely a betétekről és a nyeremények elosztásáról a 7-ik osztályban felvilágositást nyujt, **kivánatra ingyen küldöm meg es pedig elöre.**

A nyeremények kifizetése és szétküldése az érdekeltek részére közvetlen általam eszközöltetik pontosan és a legszigorubb titokturtás mellett.

A megrendeléseket postautalványnyal vagy levél utján kérem.

Közellévén a huzások ideje, a megrendelésekkel azonnal bizalomteljesen forduljanak, legkésöbb

május 23-ig

Vasuti uj menetrend!

Ervényes 1894. évi május hó 1-étől.

Székesfejérvárról Budapest felé:

Reggel 4 ó. **24** p. személyvonat indul Budapestre érkezik 6 ó. **29** p.
Reggel 6 ó. 8 p. vegyesvonat indul Budapestre érkezik 8 ó. 16 p.
Délelőtt 8 ó. **49** p. gyorsvonat indul Budapestre érkezik 10 ó. 9 p.
Délután 2 ó. 35 p. vegyesvonat indul Budapestre érkezik 4 ó. 31 p.
Este 6 ó. **8** p. személyvonat indul Budapestre érkezik 8 ó. **12** p. este.

Kelenföldről Győr felé reggel 8 ó. **40** p.

Kelenföldről Pécs felé reggel 8 ó. **30** p.

Budapestről Székesfejérvár felé:

Reggel 7 ó. 5 p. személyvonat indul Székesfehérvárra érkezik **9** ó. 16 p.
Délbe 2 ó. 25 p. indul vegyesvonat. Székesfehérvárra érkezik **4** ó. **27** p.
Délután 5 ó. 25 p. vegyesvonat indul Székesfehérvárra érkezik 7 ó. **39** p.
Este 7 ó. **45** p. a gyorsvonat indul Székesfehérvárra érkezik **9** ó. 10 p.
Este **9** óra 25 perczkor indul Székesfehérvárra érkezik **11** ó. **33** p. éj.

Székesfejérvárról Veszprém felé:

Délelőtt **9** óra 34 p. személyv. indul Veszprémbe érkezik 10 óra **59** p. Kis-Czelbe érkezik **1** óra **17** p.
Délután **1** óra 35 perckor indul Veszprémbe érkezik **3** ó. 40 p. Kis-Czellbe érkezik **6** ó. 36 p. este.
Este 9 óra 27 p. vegyesvonat iudul Veszprémbe érkezik 11 ó. 0 p. éjjel.

Veszprémből Székesfejérvár felé:

Reggel **4** óra 19 p. vegyesvonat indul Székesfehérvárra érkezik 6 óra 0 p.
Délelőtt 7 óra 3 perckor indul Székesfehérvárra érkezik **8** ó 30 p.
Délután **4** ó. **43** p. személyvonat indul Székesfehérvárra érkezik 5 óra **35** p.

Moórról indul Székesfejérvárra:

Délelőtt 7 órakor vegyesvonat Fehérvárra érkezik 8 ó. 22 p. d. e.
Délután 1 ó. 25 p. személyvonat Fehérvárra érkezik 2 ó. 26 p. d. u

ELŐFIZETÉSEK és HIRDETÉSEK

A

„FEJÉRMEGYEI NAPLÓ"

hetenkint háromszor megjelenő

POLITIKAI LAPRA

fölvétetnek

MÁRIÁN GYÖRGY könyvnyomdájában

Székesfejérvárott, Kossuth-utca

hol mindennemü könyvnyomdai munkák rendkivül jutányos áron, tisztán és izlésesen készittetnek el.

Nyomatott Márián György könyv- és műnyomdájában Székesfejérvárott.

00000104